

відображення. Завдяки цьому у культурному контексті завжди присутня багатогранність та багатоманітність.

Молодіжна субкультура є частиною загальної культури, тому їй притаманні ті ж структурні змістові компоненти, які є присутні у будь-якій культурі. Сюди відносяться: світоглядні переконання, позиції, ставлення до світу, система духовних цінностей. Молодіжна субкультура формує відповідний спосіб буття, за правилами якого існують люди, вони беззаперечно визнають та дотримуються укладів, стилів поведінки, суджень. У психологічному контексті – це спосіб самоствердження та самовираження. Основна мета такого культурного вираження – це зміна змінити світ, свого життя, зробити його іншим, позбутись стереотипних способів реакцій, відмова та заперечення соціальних канонів [1].

Отож молодіжна субкультура – це об'єднання людей молодого віку, яке ґрунтується на спільності інтересів, цінностей та традицій. Їх основна мета – це самоутвердження, протидія існуючому, пропагування інноваційного та прогресивного. Причиною такого способу самовираження є психічні особливості юнацького віку. Вони ззовні проявляються у егоцентризмі, максималізмі, прагненні змінити цей світ на власний розсуд. Прийняття норм та традицій молодіжної субкультури – це є цивілізована спроба доведення молоддю людиною власної неповторності, самобутності, незалежності.

Список використаних джерел

1. Білецька О.О. Трансформаційні процеси української молодіжної субкультури наприкінці ХХ–ХХІ ст. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: Збірник наукових праць*. К., 2010. Вип. 24. С- 139-144.
2. Божок О.І. Феномен субкультури в багатогранності буття культури. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*: Збірник наукових праць. К., 2009. С. 17–21.
3. Туркот. Соціально-психологічні особливості студентського віку. URL: <http://westudents.com.ua/glavy/50527-sotsalno-psihologchn-osoblivost-studentskogo-vku.html>.
4. Щепанская Т.Б. Традиции городских субкультур. Современный городской фольклор. М.: РГГУ, 2003.

Чернова М.

*студентка IV курсу юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к.п.н., доцент кафедри
психології та соціальної роботи ТНЕУ Коваль О.Є.*

ОСОБЛИВОСТІ ДЕФОРМАЦІЙ ПЕДАГОГІВ

Проблема впливу професії на особистість неодноразово була предметом багатьох наукових досліджень, але вона й сьогодні залишається актуальною та недостатньо розробленою. Про це писали ще стародавні філософи, проте найгостріше ця проблема обговорювалась наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст., коли переважно вже «відділились» від філософії всі основні галузі науки зі своїми предметами досліджень, понятійним і термінологічним апаратом, засобами пізнання навколишнього світу. З цього часу кожна з наук

намагається виробити власну «наукову методологію», перебираючи на себе функцію обслуговування окремої галузі діяльності [1].

До деформаційних відхилень на думку багатьох дослідників відносять [6]:

- конформізм – повне погодження із світобаченням та оцінками своєї ситуаційної групи;

- суб'єктивізм – відсутність здатності здійснювати об'єктивну моральну оцінку;

- мізантропія – підвищення чутливості до слабкостей, недоліків, вад людей при ігноруванні або нерозумінні їхніх переваг, позитивних рис;

- ідеалізація – підвищена чутливість до позитивних аспектів поведінки людей при ігноруванні, нерозумінні або недооцінці їхніх негативних рис;

- догматизм – абсолютизація протилежностей між добром і злом;

- релятивізм – стійка схильність до нехтування різниці між добром та злом;

- індиферентизм – прийняття взаємовиключних ролей.

Про «деформаційну роль професійної діяльності» наголошував відомий соціолог Пітирим Сорокін [8].

Він успішно заповнив недосліджені прогалини у вивченні впливу професій на поведінку людей із психологічної та медичної точки зору.

У низці публікацій (А.В. Антохін, Т. В. Бобрик, Н. Ю. Волянчук та А. І. Бузник, В. І. Зайцев, Г.В. Ложкін), подано сучасний погляд на проблематику професійної деформації з урахуванням швидких темпів розвитку суспільства [7].

Поняття «професійна педагогічна деформація особистості» в психологічному контексті інтерпретовано як зміну індивідуально-психологічних характеристик педагога (стереотипів сприйняття, ціннісних орієнтацій, способів спілкування і поведінки, особливостей реагування та захисних механізмів), що відбувається під впливом специфічних факторів професійної діяльності. Професійна педагогічна деформація негативно позначається як на продуктивності праці, так і на взаєминах особистості в професійній та особистісній сферах [7].

Специфіка професійної педагогічної деформації складається з наступного:

1. Професійна педагогічна деформація, як правило, починає проявлятися вже у перші дні професійної діяльності людини. Починає викривлятися поведінка особистості. Варто зауважити, що у представників цього типу професії, на відміну від інших типів, професійна деформація розпочинається значно швидше, має більш глибоке коріння та яскраві, специфічні для цієї групи форми прояву.

2. Те, на що зазвичай спрямовується професійна діяльність представників цього типу професії (викорінення окремих проявів відхилень у поведінці), з часом, у процесі тривалої професійної діяльності, стає їхнім невід'ємним складником або особистісним проявом [2].

3. Професійна деформація особистості проявляється в тому випадку, коли професійно-рольова поведінка людини переноситься на її особисте життя (наприклад, прийшовши з роботи додому, вчитель починає розмовляти з рідними та близькими, як з учнями) [3].

4. Прояв професійної деформації може спостерігатися в особистості фахівця через його згрубілість (наприклад, жорскість і агресія вчителя до учнів) [5].

А. В. Буданов [4] виокремлює три групи причин професійної деформації особистості.

1. Фактори, які зумовлені специфікою діяльності у фізкультурно-спортивному середовищі (специфікою функціональних обов'язків, об'єктом професійної діяльності, перевантаженнями, напруженням).

2. Фактори особистісного характеру, які складаються із деяких особистісних рис тренерів-викладачів (рішучість, воля, педантичність, сміливість, підвищене контролювання й очікування, професійний стаж роботи, недостатній рівень підготовки й адаптації до професійної діяльності).

3. Фактори соціального простору – сфера професійної діяльності, під якими розуміють соціально-психологічний клімат, стиль керівництва в колективі, міра соціально-психологічної захищеності спеціалістів у педагогічній сфері, впливу навколишнього середовища на особистість.

Перераховані нами фактори можуть стати причиною виникнення та розвитку професійних педагогічних деформацій. На їхній основі формуються основні детермінанти, які призводять до стійких деформацій у професії педагога ЗВО.

Список використаних джерел

1. Безносков С.П. Теоретические основы изучения профессиональной деформации личности. СПб. 1995. 283 с.
2. Борисова С.Е. Профессиональная деформация личности сотрудников милиции. Орел. 2001. 32 с.
3. Борисова Е.М., Логина Г.П. Индивидуальность и профессия. М.: Знание. 1991. 78 с.
4. Буданов А. В. Педагогика личной безопасности сотрудников ОВД : учеб.-метод. пособ. М.: РИО МВД. 1996. 42 с.
5. Водопьянова Н. Е., Старченкова Е. С. Синдром выгорания: диагностика и профилактика. 2-е итер. 2008. 336 с.
6. Москвина Н. Б. Трансформации риска личностно-профессиональных деформаций учителя в ресурс развития: педагогическое обеспечение : дис. ... д-ра пед. наук: 19.00.03. Хабаровск. 2005. 190 с.
7. Психологічна корекція професійних деформацій тренера-викладача: автореферат дисертації канд. психол. наук: / Хижняк Анна Анатоліївна; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ, 2018. 20 с.
8. Сорокин П. А. Общеизвестный учебник социологии: статьи разных лет. М. 1994. 560 с.